

DOKUMENT WYJAŚNIAJĄCY

do

Karty aktualizacji nr 2/CW-2/CK-2/CB-2/2024

*w zakresie niezatwierdzonym decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki
nr DRR.WRE.4320.5.2024.ŁW z dnia 11 lipca 2025 r.*

zmieniającej następujące części

Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej:

- IRiESP* – *Wprowadzenie*
- IRiESP* – *Warunki korzystania, prowadzenia ruchu, eksploatacji i planowania rozwoju sieci*
- IRiESP* – *Bilansowanie systemu i zarządzanie ograniczeniami systemowymi*

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (dalej „Prezes URE”) decyzją nr DRR.WRE.4320.4.2023.LK z dnia 19 stycznia 2024 r. oraz decyzją nr DRR.WRE.4320.4.2023.LK z dnia 23 lutego 2024 r., z późn. zm. zatwierdził Instrukcję Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej (dalej „IRiESP”), obejmującą następujące części:

- IRiESP - Wprowadzenie,
- IRiESP - Warunki korzystania, prowadzenia ruchu, eksploatacji i planowania rozwoju sieci (dalej „IRiESP - Korzystanie”), oraz
- IRiESP - Bilansowanie systemu i zarządzanie ograniczeniami systemowymi (dalej „IRiESP - Bilansowanie”).

Decyzją nr DRR.WRE.4320.5.2024.ŁW z dnia 11 lipca 2025 r. Prezes URE zatwierdził w części Kartę aktualizacji nr 2/CW-2/CK-2/CB-2/2024, o czym OSP poinformował w komunikacie OSP z dnia 14 lipca 2025 r. w sprawie częściowego zatwierdzenia Karty aktualizacji nr 2/CW-2/CK-2/CB-2/2024 IRiESP, opublikowanym na stronie internetowej OSP. Przedłożony do konsultacji, w dniu 28 października 2025 r., projekt Karty aktualizacji nr 2/CW-2/CK-2/CB-2/2024 w zakresie niezatwierdzonym decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki nr DRR.WRE.4320.5.2024.ŁW z dnia 11 lipca 2025 r. (dalej także „Karta aktualizacji nr 2 w zakresie niezatwierdzonym”), poprzez jego publikację na stronie internetowej OSP wraz ze stosownym komunikatem w tej sprawie, stanowił wykonanie wezwania Prezesa URE do ponownego przekonsultowania z użytkownikami systemu projektu Karty aktualizacji nr 2 w zakresie niezatwierdzonym.

Niniejszym dokumentem OSP dokonuje opisu przedmiotu, przyczyny i planowanego terminu wejścia w życie zmian określonych w Karcie aktualizacji nr 2 w zakresie niezatwierdzonym, w tym po przeprowadzonym procesie konsultacji w wykonaniu wezwania Prezesa URE.

W Dokumencie wyjaśniającym przedstawiono także informację kontekstową w zakresie przesłanek i podstawowych założeń dla wybranych, kluczowych rozwiązań regulowanych Kartą aktualizacji nr 2 w zakresie niezatwierdzonym.

Jednocześnie OSP informuje, że niniejszy dokument wyjaśniający nie stanowi integralnej części Karty aktualizacji nr 2 w zakresie niezatwierdzonym i nie może być podstawą praw ani obowiązków Polskich Sieci Elektroenergetycznych S.A. jako OSP, ani użytkowników systemu, a także nie jest przedmiotem konsultacji ani zatwierdzania przez Prezesa URE w ramach postępowania administracyjnego dotyczącego Karty aktualizacji nr 2 w zakresie niezatwierdzonym.

PRZEDMIOT ZMIAN

IRiESP - Wprowadzenie

W.1. Wprowadzenie Załącznika nr K2 i zmiana definicji

Zmiany IRiESP - Wprowadzenie zawarte w Karcie aktualizacji nr 2 w zakresie niezatwierdzonym obejmują:

1. wprowadzenie Załącznika nr K2 - Zasady obliczania i warunki wypłaty rekompensaty finansowej, o której mowa w art. 13 ust. 7 rozporządzenia 2019/943, do zestawienia załączników do IRiESP;
2. wprowadzenie nowych definicji lub aktualizację istniejących, które mają zastosowanie dla celów IRiESP, tj. „aktywowanie usługi elastyczności”, „centralny system informacji rynku energii”, „produkt elastyczności”, „promień sieci dystrybucyjnej / promieniowa sieć dystrybucyjna”, „redysponowany zasób”, „jednostronne redysponowanie nierynkowe”, „środki topologiczne” i „węzeł sieci zamkniętej”.

K.1. Wprowadzenie postanowień w zakresie redysponowania nierynkowego modułów wytwarzania energii (MWE) typu farma wiatrowa (FW), farma fotowoltaiczna (PV) i MWE, dla którego paliwem pierwotnym jest biogaz (BG), oraz magazynów energii elektrycznej (MEE)

Postanowienia w zakresie redysponowania nierynkowego, które zostały zamieszczone w Karcie aktualizacji nr 2 w zakresie niezatwierdzonym, obejmują w szczególności:

1. zasady wydawania, przekazywania i wykonywania poleceń, o których mowa w art. 9c ust. 7a lub 7b ustawy Prawo energetyczne (dalej „polecenia redysponowania”), w tym za pośrednictwem OSDp;
2. kryteria, którymi powinien kierować się operator systemu wydający polecenia redysponowania, w tym zasady tworzenia rankingu kosztowego dla MWE typu FW, PV i BG, zasady doboru MWE i MEE w celu równoważenia dostaw energii elektrycznej z zapotrzebowaniem na tę energię oraz zasady doboru MWE i MEE w celu zarządzania ograniczeniami sieciowymi;
3. kryteria i zasady ustalania, który z operatorów systemu jest uznawany za wydającego polecenie redysponowania i obowiązany do zapłaty rekompensaty finansowej, o której mowa w art. 13 ust. 7 rozporządzenia 2019/943 (dalej także „rekompensata finansowa”) oraz dokonującego rozliczeń za niewykonanie poleceń redysponowania;
4. zasady współpracy pomiędzy OSP i OSD w zakresie stosowania redysponowania nierynkowego;
5. zasady redysponowania nierynkowego MWE typu PV, FW lub BG oraz MEE;
6. zasady przekazywania planów pracy MWE lub MEE;
7. sposób obliczania i wypłaty rekompensaty finansowej, w tym zasady składania wniosków, terminy przekazywania danych, zasady ustalania wysokości tych rekompensat i prowadzenia rozliczeń, szczegółowe zasady obliczania rekompensat finansowych dla MWE typu PV, FW lub BG oraz dla MEE;
8. zasady rozliczeń za niewykonanie poleceń redysponowania wydanych przez OSP, w tym za pośrednictwem OSDp;
9. opis portali dedykowanych do wymiany danych i informacji pomiędzy OSP, OSDp i właścicielami redysponowanych zasobów w zakresie obiegu wniosków o wypłatę rekompensaty finansowej (portal WOZE) oraz rozliczania poleceń redysponowania wydanych przez OSP (portal PSDI).

W projekcie Karty aktualizacji nr 2 w zakresie niezatwierdzonym, poddanym, uruchomionemu w dniu 28 października 2025 r. procesowi konsultacji, w stosunku do postanowień określonych w Karcie aktualizacji nr 2/CW-2/CK-2/CB-2/2024 przedłożonej Prezesowi URE do zatwierdzenia w dniu 7 września 2024 r., OSP wprowadził zmiany, które obejmują w szczególności:

1. wprowadzenie polecenia redysponowania w zakresie minimalnej wymaganej wielkości mocy wprowadzanej do sieci operatora systemu albo pobieranej z sieci operatora systemu przez redysponowany zasób na potrzeby równoważenia dostaw energii elektrycznej z zapotrzebowaniem na tę energię lub zapewnienia bezpieczeństwa pracy sieci elektroenergetycznej;
2. dostosowanie terminu stosowania kryterium kosztu jednostkowego do możliwości jego wdrożenia;
3. modyfikację zakresu zasad ustalania operatora systemu wydającego polecenie redysponowania i obowiązany do zapłaty rekompensaty finansowej;
4. modyfikację zasad wydawania i wykonywania poleceń redysponowania;
5. wydłużenie czasu wykonywania poleceń redysponowania w celu zapewnienia bezpieczeństwa pracy sieci elektroenergetycznej;

6. doprecyzowanie postanowień dotyczących planów pracy, które mają być przekazywane w odniesieniu do redysponowanych zasobów, w tym określenie zakresu informacji, o które OSDp uzupełnia plany pracy;
7. modyfikację zakresu danych, które OSDp są obowiązani przekazywać do OSP na potrzeby realizacji procesu redysponowania nierynkowego;
8. doprecyzowanie zasad doboru MWE oraz MEE na potrzeby redysponowania nierynkowego;
9. wprowadzenie zmian i uzupełnień postanowień Załącznika K2, dotyczących zasad obliczania rekompensat finansowych, w szczególności poprzez zmiany w zakresie zasad ustalania:
 - 1) wolumenów redysponowanej energii, w tym uwzględnienie wolumenów wynikających z przesyłanych planów pracy (z wyłączeniem MWE typu A oraz MEE o mocy równej lub mniejszej niż 50 kW),
 - 2) rekompensat finansowych dla wytwórców rozliczających się ze sprzedawcami zobowiązanymi.

Zmiany wprowadzone w Karcie aktualizacji nr 2 w zakresie niezatwierdzonym, po zakończeniu w dniu 28 listopada 2025 r. procesie konsultacji projektu tej Karty aktualizacji, w stosunku do jej konsultowanej wersji, obejmują w szczególności:

1. wprowadzenie korekt wynikających z uwzględnienia uwag użytkowników systemu, w tym:
 - 1) doprecyzowanie zakresu przekazywanych przez OSDp danych o redysponowanych zasobach przyłączonych do sieci na obszarze sieci OSDp/OSDn danego OSDp na potrzeby rozliczania redysponowania nierynkowego,
 - 2) doprecyzowanie zasad przekazywania danych dotyczących przepływów energii elektrycznej na transformatorach 110 kV/SN mierzonych przez liczniki energii,
 - 3) doprecyzowanie przypadku, gdy nie jest możliwe uzyskanie akceptacji OSP na redysponowanie nierynkowe, w szczególności ze względu na wymagany czas reakcji służb dyspozytorskich,
 - 4) korektę postanowienia w odniesieniu do redysponowania nierynkowego zasobów przyłączonych w tym samym miejscu przyłączenia,
 - 5) uzupełnienie redakcji wybranych punktów poprzez wprowadzenie wyrażenia "maksymalna dopuszczalna lub minimalna wymagana wielkość mocy, wprowadzanej do sieci albo pobieranej z sieci operatora systemu",
 - 6) dookreślenie pojęcia „ciągłego podokresu doby”,
 - 7) wprowadzenie definicji centralnego systemu informacji rynku energii;
2. korektę postanowień budzących wątpliwości interpretacyjne lub problemy w realizacji tych postanowień, lub usunięcie oczywistych omyłek pisarskich w ramach autokorekt, w tym:
 - 1) usunięcie z nagłówków wybranych podrozdziałów wyrażenia „w celu równoważenia dostaw energii elektrycznej z zapotrzebowaniem na tę energię” w związku z brakiem konieczności powielania tego wyrażenia w każdej jednostce redakcyjnej danego podrozdziału,
 - 2) wprowadzenie w jednym z punktów brakującej klauzuli informującej o sposobie realizacji obowiązku przekazywania danych do czasu uruchomienia portalu PWDP, analogicznie jak w innych punktach w odniesieniu do tego portalu.

K.2. Wprowadzenie pkt 10.5. IRiESP - Korzystanie, określającego zasady koordynacji przez OSP zarządzania przez OSD ograniczeniami sieciowymi, które ma wpływ na pracę sieci zamkniętej

Postanowienia w zakresie zasad koordynacji przez OSP zarządzania przez OSD ograniczeniami sieciowymi, które ma wpływ na pracę sieci zamkniętej, wprowadzone w Karcie aktualizacji nr 2 w zakresie niezatwierdzonym, niebędące przedmiotem Karty aktualizacji nr 2/CW-2/CK-2/CB-2/2024 przedłożonej Prezesowi URE do zatwierdzenia w dniu 7 września 2024 r., obejmują w szczególności:

1. zasady koordynacji przez OSP zarządzania przez OSD ograniczeniami sieciowymi w celu zapewnienia bezpiecznych warunków pracy sieci zamkniętej, w tym:
 - 1) wskazanie zakresu przekazywanych danych przez OSDp do OSP dla każdego OREB;
 - 2) wprowadzenie zasady dotrzymania warunków bezpiecznej pracy sieci zamkniętej oraz zachowania neutralnego wpływu działań OSD na bilans mocy czynnej KSE, w przypadku niewystarczalności zasobów w sieci dystrybucyjnej danego OSD;
2. zasady korzystania przez OSD z zasobów w sieciach innych OSD lub z zasobów w sieci zamkniętej dla potrzeb zarządzania ograniczeniami sieciowymi;
3. warunki uwzględniane przez OSP w procesie koordynacji korzystania przez OSD z zasobów w sieciach innych OSD lub z zasobów w sieci zamkniętej;
4. zasady korzystania przez OSP z potencjału zasobów świadczących usługi elastyczności, w zakresie w jakim jest to dopuszczone przez OSD;
5. zasady rozliczeń pomiędzy OSD i OSP za energię dostarczaną na potrzeby zapewnienia neutralnego wpływu wykorzystania usług elastyczności na bilans mocy czynnej KSE na podstawie kosztu pozyskania tej energii w ramach dostępnych dla OSP środków w procesie koordynacji korzystania przez OSD z usług elastyczności;
6. zasady rozliczeń pomiędzy OSP i OSD za korzystanie w trybie środków interwencyjnych z potencjału zasobów świadczących usługi elastyczności na podstawie ofert złożonych dla tych zasobów.

Zmiany wprowadzone w Karcie aktualizacji nr 2 w zakresie niezatwierdzonym, po zakończonym w dniu 28 listopada 2025 r. procesie konsultacji projektu tej Karty aktualizacji, w stosunku do jej konsultowanej wersji, wynikające z uwzględnienia uwag użytkowników systemu, obejmują w szczególności:

1. wprowadzenie obowiązku zarządzania ograniczeniami sieciowymi przez OSD w promieniowej sieci dystrybucyjnej w ramach realizowanego w sposób ciągły procesu planowania pracy sieci dystrybucyjnej niestanowiącej sieci zamkniętej, inicjowanego dla danej doby nie później niż w 9. dobie przed daną dobą, oraz wykonywanego w kolejnych iteracjach planowania;
2. wprowadzenie obowiązku minimalizowania redukcji potencjału usług bilansujących dostarczanych na rynek bilansujący przez zasoby przyłączone do promieniowej sieci dystrybucyjnej w ramach procesu zarządzania ograniczeniami sieciowymi przez OSD w tej sieci;
3. odstąpienie od wymogu zachowania neutralnego wpływu działań OSD na bilans mocy czynnej KSE, tj. OSD wskazuje ilości mocy czynnej z aktywowania usług elastyczności lub jednostronnego redysponowania nierynkowego, do skompensowania w ramach koordynacji wykorzystania tych środków z OSP;
4. wprowadzenie zasad dotyczących kompensacji mocy czynnej, w tym przypadków, w których OSD nie wskazuje OSP do skompensowania ilości mocy czynnej wynikającej z aktywacji usług elastyczności lub redysponowania w okresie od zamknięcia bramki rynku dnia następnego do zamknięcia bramki rynku dnia bieżącego.
5. wskazanie zakresu przekazywanych danych przez OSD do OSP, każdorazowo po zrealizowaniu iteracji planowania pracy promieniowej sieci dystrybucyjnej, dla każdego ORN na potrzeby

koordynacji z OSP usuwania przez OSD ograniczeń sieciowych, polegającego na korzystaniu z usług elastyczności lub na jednostronnym redysponowaniu nierynkowym;

6. zdefiniowanie zakresu koordynacji z OSP wykorzystania przez OSD usług elastyczności lub jednostronnego redysponowania nierynkowego po zamknięciu bramki dla międzystrefowego rynku dnia bieżącego, obejmującego:
 - 1) skompensowanie wskazanej mocy czynnej (zarówno w zakresie zmiany generacji, jak i poboru),
 - 2) wykorzystanie zasobów dostarczających moce bilansujące w celu utrzymania rezerw bezpieczeństwa KSE.

K.3. Wprowadzenie pkt 11.9. IRiESP - Korzystanie, w którym określono zasady monitorowania poprawności planów pracy oraz dotrzymania dyscypliny ruchowej przez MWE i MEE

Postanowienia w zakresie zasad monitorowania poprawności planów pracy oraz dotrzymania dyscypliny ruchowej przez MWE i MEE, które zostały zamieszczone w Karcie aktualizacji nr 2 w zakresie niezatwierdzonym, obejmują w szczególności:

1. określenie obowiązków OSP i OSDp w procesie monitorowania poprawności planów pracy oraz dotrzymania dyscypliny ruchowej;
2. wprowadzenie warunków, jakie powinien spełniać plan pracy dla danego MWE lub MEE i danej doby oraz zasady aktualizacji parametrów monitorowania poprawności planów pracy;
3. określenie sposobu monitorowania i zgłaszania naruszeń dyscypliny ruchowej;
4. określenie przypadków naruszenia dyscypliny ruchowej.

Pkt 11.9. stanowi połączenie zasad, które były określone w pkt 11.4. 12. IRiESP - Korzystanie i pkt 1.9. 9. IRiESP - Bilansowanie, zawartych w Karcie aktualizacji nr 2/CW-2/CK-2/CB-2/2024 przedłożonej Prezesowi URE do zatwierdzenia w dniu 7 września 2024 r.

Zmiany wprowadzone w Karcie aktualizacji nr 2 w zakresie niezatwierdzonym, po zakończonym w dniu 28 listopada 2025 r. procesie konsultacji projektu tej Karty aktualizacji, w stosunku do jej konsultowanej wersji, wynikające z uwzględnienia uwag użytkowników systemu, obejmują w szczególności doprecyzowanie postanowień w zakresie:

1. weryfikacja średnich wielkości generacji mocy czynnej określonej w planie pracy, która prowadzona jest w odniesieniu do zmierzonej ilości energii elektrycznej wprowadzanej do sieci;
2. sprawozdania z monitorowania poprawności planów pracy oraz dotrzymania dyscypliny ruchowej.

K.4. Wprowadzenie pkt 5.7.5. IRiESP - Korzystanie, w którym określono charakterystykę i funkcjonalności portalu PSDI i portalu WOZE

Postanowienia w zakresie charakterystyki i funkcjonalności portalu PSDI i portalu WOZE, które zostały zamieszczone w Karcie aktualizacji nr 2 w zakresie niezatwierdzonym, obejmują w szczególności:

1. wskazanie podmiotów zobowiązanych do przekazywania danych i informacji za pośrednictwem portalu PSDI i portalu WOZE;
2. określenie funkcjonalności portalu PSDI i portalu WOZE oraz zakresu danych i informacji przekazywanych w ramach tych portali;
3. określenie zasad udostępniania portalu PSDI i portalu WOZE oraz wskazanie na regulamin świadczenia usług drogą elektroniczną w ramach portalu PPB, publikowany na stronie internetowej OSP;
4. określenie zasad dotyczących zmiany standardów wymiany danych, w tym specyfikacji technicznej dokumentów w postaci elektronicznej wymienianych za pomocą portalu WOZE;

5. wskazanie na etapowy charakter wprowadzania kolejnych funkcjonalności portalu PSDI.

Zmiany wprowadzone w Karcie aktualizacji nr 2 w zakresie niezatwierdzonym, po zakończonym w dniu 28 listopada 2025 r. procesie konsultacji projektu tej Karty aktualizacji, w stosunku do jej konsultowanej wersji, wynikające z uwzględnienia uwag użytkowników systemu, obejmują w szczególności:

1. wprowadzenie korekt, a także nowych postanowień porządkujących i poprawnie opisujących funkcjonalności portalu PSDI i portalu WOZE, kwestię dostępu do tych portali oraz sposobu wymiany danych i informacji poprzez zapewnienie współdziałania tych portali;
2. doprecyzowanie opisy poprzez wskazanie, że portal PSDI jest dedykowany do wymiany danych i informacji na potrzeby koordynacji przez OSP zarządzania przez OSD ograniczeniami sieciowymi oraz monitorowania poprawności planów pracy i dotrzymania dyscypliny ruchowej przez MWE i MEE,
3. korektę zakresu danych przekazywanych przez OSDp do OSP poprzez portal PSDI, tj. dostosowanie zakresu danych wymaganych na potrzeby koordynacji korzystania przez OSD z usług elastyczności lub jednostronnego redysponowania nierynkowego.

K.5. Uzupełnienie postanowień dotyczących planowania pracy sieci zamkniętej

Postanowienia w zakresie planowania pracy sieci zamkniętej, które zostały zamieszczone w Karcie aktualizacji nr 2 w zakresie niezatwierdzonym, niebędące przedmiotem Karty aktualizacji nr 2/CW-2/CK-2/CB-2/2024 przedłożonej Prezesowi URE do zatwierdzenia w dniu 7 września 2024 r., obejmują w szczególności wprowadzenie odwołań do planów napięć, które określane są w pkt 1.8. 2. (2) IRiESP - Bilansowanie.

K.6. Zmiany wynikające z obowiązku wystawiania faktur sprzedaży oraz odbierania faktur zakupu poprzez Krajowy System e-Faktur (KSeF)

1. wprowadzenie klauzuli informującej, że z dniem wejścia w życie obowiązku wystawiania faktur ustrukturyzowanych z wykorzystaniem Krajowego System e-Faktur (KSeF), OSP i podmiot świadczący usługi na rzecz OSP są obowiązani do stosowania faktur ustrukturyzowanych.

K.7. Zmiany porządkowe

1. zastąpienie określenia „przepisami prawa powszechnie obowiązującego” określeniem „przepisami prawa”;
2. korekty lub skreślenia obejmujące oczywiste omyłki pisarskie.

IRiESP - Bilansowanie

B.1. Wprowadzenie pkt 1.8. i 1.9. IRiESP - Bilansowanie, w których określono zasady koordynacji przez OSP korzystania przez OSDp z usług systemowych niedotyczących częstotliwości i usług elastyczności, mających wpływ na pracę sieci przesyłowej lub koordynowanej sieci 110 kV

Postanowienia w zakresie zasad koordynacji przez OSP korzystania przez OSDp z usług systemowych niedotyczących częstotliwości (USNC) i usług elastyczności, mających wpływ na pracę sieci przesyłowej lub koordynowanej sieci 110 kV, które zostały zamieszczone w Karcie aktualizacji nr 2

w zakresie niezatwierdzonym, niebędące przedmiotem Karty aktualizacji nr 2/CW-2/CK-2/CB-2/2024 przedłożonej Prezesowi URE do zatwierdzenia w dniu 7 września 2024 r., obejmują w szczególności:

1. wskazanie zakresu odpowiedzialności OSP i OSDp za określenie i utrzymanie poziomu napięć w poszczególnych węzłach sieci zamkniętej;
2. określenie zasad korzystania przez OSP i OSDp z zasobów i usług regulacji napięcia w stanach ustalonych, celem utrzymania standardów jakościowych w zakresie napięć i mocy biernej;
3. określenie zasad postępowania w przypadkach braku możliwości spełnienia przez OSDp wymagań dotyczących poziomów napięć w węzłach, w których jest on odpowiedzialny za regulację napięć z powodu niewystarczalności środków do regulacji napięć po stronie OSDp oraz zasad ponoszenia kosztów z tym związanych;
4. określenie warunków współdzielenia zasobów świadczących usługi elastyczności i usługi bilansujące na rynku bilansującym;
5. określenie obowiązków w zakresie przekazywania przez OSDp do OSP wykazu JG, których zasoby są planowane do świadczenia na rzecz OSDp usług elastyczności;
6. wprowadzenie zobowiązania OSDp korzystającego z usług elastyczności do zachowania neutralnego wpływu swoich działań na bilans mocy czynnej KSE.

Zmiany wprowadzone w Karcie aktualizacji nr 2 w zakresie niezatwierdzonym, po zakończonym w dniu 28 listopada 2025 r. procesie konsultacji projektu tej Karty aktualizacji, w stosunku do jej konsultowanej wersji, wynikające z uwzględnienia uwag użytkowników systemu, obejmują w szczególności:

W zakresie pkt 1.8.:

1. usunięcie obowiązku zachowania neutralnego wpływu działań OSD na bilans mocy czynnej KSE w procesie regulacji napięć i stosowania się do zasad określonych w pkt 10.5. IRiESP - Korzystanie w przypadku gdy do regulacji napięcia po zamknięciu bramki rynku dnia następnego wykorzystywane są zmiany mocy czynnej.

W zakresie pkt 1.9.:

1. wprowadzenie zasady pierwszeństwa w korzystaniu przez OSD (przed OSP), z zasobów przyłączonych do jego sieci dystrybucyjnej z wyłączeniem koordynowanej sieci 110 kV, oraz zasadę kompensowania przez OSD kosztów dla dostawcy usług bilansujących związanych ze świadczeniem usług bilansujących, w przypadkach gdy stosowanie zasady pierwszeństwa powoduje powstawanie kosztów dla dostawcy usług bilansujących;
2. odstąpienie od wymogu zachowania neutralnego wpływu działań OSD na bilans mocy czynnej KSE w przypadku, gdy OSD korzysta z usług elastyczności po zamknięciu bramki rynku dnia następnego;
3. wprowadzenie obowiązku zdefiniowania przez OSD w IRiESD co najmniej jednego produktu elastyczności o cechach umożliwiających wykorzystanie tego produktu przez OSP w ramach procesów realizowanych na rynku bilansującym oraz wprowadzenie terminów stosowania wymagań zdefiniowanych w ramach tego produktu dla poszczególnych typów MWE i MEE.

B.2. Zmiany wynikające z obowiązku wystawiania faktur sprzedaży oraz odbierania faktur zakupu poprzez Krajowy System e-Faktur (KSeF)

1. wprowadzenie klauzuli informującej, że z dniem wejścia w życie obowiązku wystawiania faktur ustrukturyzowanych z wykorzystaniem Krajowego System e-Faktur (KSeF), OSP i podmiot świadczący usługi na rzecz OSP są obowiązani do stosowania faktur ustrukturyzowanych.

B.3. Zmiana katalogu usług systemowych

1. usunięcie interwencyjnej dostawy energii elektrycznej z katalogu usług systemowych dotyczących częstotliwości w zakresie interwencyjnej dostawy mocy czynnej (usług interwencyjnych).

Szczegółowy wykaz zmian zawiera „Specyfikacja zmian wprowadzanych Kartą aktualizacji nr 2/CW-2/CK-2/CB-2/2024 do Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej w zakresie niezatwierdzonym decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki nr DRR.WRE.4320.5.2024.ŁW z dnia 11 lipca 2025 r.”, zawarta w Karcie aktualizacji nr 2 w zakresie niezatwierdzonym.

PRZYCZYNA ZMIAN

Zmiany wprowadzane do IRiESP, Kartą aktualizacji nr 2 w zakresie niezatwierdzonym, stanowią wypełnienie przez OSP obowiązku wynikającego z ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy - Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw (dalej „UC74”), a w szczególności art. 30 ust. 1 UC74, dotyczącego opracowania i przedłożenia przez OSP Prezesowi URE do zatwierdzenia IRiESP albo jej zmian dostosowanych do przepisów UC74, wraz z informacją o uwagach zgłoszonych przez użytkowników systemu oraz sposobie ich uwzględnienia.

Zmiany wprowadzone do Karty aktualizacji nr 2 w zakresie niezatwierdzonym w stosunku do Karty aktualizacji nr 2/CW-2/CK-2/CB-2/2024 przedłożonej Prezesowi URE do zatwierdzenia w dniu 7 września 2024 r. wynikają w szczególności z:

1. doświadczeń z procesu stosowania środka zaradczego w postaci redysponowania nierynkowego źródeł OZE i rozliczania wniosków o wypłatę rekompensaty finansowej oraz obsługi reklamacji złożonych w tym procesie;
2. potrzeby zmiany postanowień mogących budzić wątpliwości interpretacyjne lub problemy w realizacji tych postanowień przez użytkowników systemu i wyeliminowania oczywistych omyłek pisarskich;
3. wezwań Prezesa URE otrzymanych w ramach toczącego się postępowania administracyjnego w przedmiocie zatwierdzenia Karty aktualizacji nr 2/CW-2/CK-2/CB-2/2024, w tym wezwań do ponowienia konsultacji Karty aktualizacji nr 2 w zakresie niezatwierdzonym.

Poniżej przedstawiano uzasadnienie do zmian, wprowadzonych w poszczególnych częściach IRiESP wskazanych w przedmiocie zmian, w odniesieniu do każdej z części IRiESP.

IRiESP - Wprowadzenie

Zmiana wskazana w pkt W.1. Przedmiotu zmian w zakresie wprowadzenia Załącznika nr K2 - Zasady obliczania i warunki wypłaty rekompensaty finansowej, o której mowa w art. 13 ust. 7 rozporządzenia 2019/943, do zestawienia załączników do IRiESP oraz zmiany definicji - wynika z potrzeby uzupełnienia listy załączników do IRiESP oraz wprowadzenia nowych definicji, w wyniku dokonanych zmian Karty aktualizacji nr 2 w zakresie niezatwierdzonym w związku ze zgłoszonymi przez użytkowników systemu uwagami lub zaktualizowania pojęć już istniejących w IRiESP.

Zmiany wskazane w pkt K.1. Przedmiotu zmian w zakresie redysponowania nierynkowego MWE typu FW, PV i BG oraz MEE, w odniesieniu do:

1. konieczności określenia zasad redysponowania nierynkowego źródeł OZE oraz MEE - wynikają z art. 9g ust. 4 pkt 6a oraz art. 9c ust. 7e ustawy Prawo energetyczne;
2. konieczności spełniania warunków bezpieczeństwa pracy sieci elektroenergetycznej oraz technicznych ograniczeń pracy źródeł OZE przy redysponowaniu nierynkowym w celu równoważenia dostaw energii elektrycznej z zapotrzebowaniem na tę energię - wynikają z art. 9c ust. 7c pkt 1 ustawy Prawo energetyczne;
3. wprowadzenia uzupełniającego kryterium redysponowania nierynkowego w celu równoważenia dostaw energii elektrycznej z zapotrzebowaniem na tę energię opartego na jednostkowym koszcie redysponowania nierynkowego źródeł OZE - wynikają z art. 9c ust. 7c pkt 1 ustawy Prawo energetyczne;
4. zasady, że źródła OZE, które nie mają obowiązku wyposażenia i nie są wyposażone w układy regulacji mocy czynnej, o których mowa w art. 9c ust. 7f, nie podlegają redysponowaniu nierynkowemu w celu równoważenia dostaw energii elektrycznej z zapotrzebowaniem na tę energię - wynikają z art. 9c ust. 7f ustawy Prawo energetyczne;
5. wprowadzenia kryterium redysponowania nierynkowego w celu zapewnienia bezpieczeństwa pracy sieci elektroenergetycznej opartego na minimalizacji sumarycznej wielkości zmniejszenia mocy wytwarzanej przez jednostki wytwórcze wykorzystujące energię wiatru lub słońca - wynikają z art. 9c ust. 7c pkt 2 oraz ust. 7d ustawy Prawo energetyczne;
6. podstawowego kryterium redysponowania nierynkowego opartego na prawie do priorytetowego dysponowania - wynikają z art. 12 ust. 2 oraz ust. 6 rozporządzenia 2019/943;
7. zasady, że priorytetowe dysponowanie nie może zagrażać bezpiecznej pracy systemu elektroenergetycznego - wynikają z art. 12 ust. 7 rozporządzenia 2019/943;
8. kryteriów, którymi powinien kierować się operator systemu wydający polecenie redysponowania - wynikają z art. 9c ust. 7c i 7e ustawy Prawo energetyczne;
9. zasad współpracy pomiędzy OSP i OSD w zakresie stosowania redysponowania nierynkowego - wynikają z art. 9c ust. 7a, 7j i 7m - 7o ustawy Prawo energetyczne;
10. kryteriów i zasad ustalania, który z operatorów systemu elektroenergetycznego jest uznawany za wydającego polecenie i obowiązany do zapłaty rekompensaty finansowej w przypadku poleceń wydawanych MWE typu PV, FW i BG oraz MEE przyłączonych do skoordynowanej sieci 110 kV - wynikają z art. 9g ust. 4 pkt 6a ustawy Prawo energetyczne;
11. sposobu obliczania i wypłaty rekompensaty finansowej, w tym szczegółowe zasady obliczania tych rekompensat dla MWE typu PV, FW i BG oraz MEE, zasady rozliczeń za niewykonanie poleceń redysponowania wydanych przez OSP, w tym za pośrednictwem OSDp - wynikają z art. 9g ust. 4 pkt 6a oraz art. 9c ust. 7l ustawy Prawo energetyczne;
12. terminów i warunków zgłaszania żądania wypłaty rekompensaty finansowej oraz charakterystyki i funkcjonalności portali do wymiany informacji pomiędzy podmiotami uczestniczącymi w redysponowaniu nierynkowym - wynikają z art. 9c ust. 7k ustawy Prawo energetyczne.

Zmiany wskazane w pkt K.2. Przedmiotu zmian w zakresie wprowadzenia nowego pkt 10.5. IRiESP - Korzystanie, w którym określono zasady koordynacji przez OSP zarządzania przez OSD ograniczeniami sieciowymi, które ma wpływ na pracę sieci zamkniętej

- wynikają z art. 9g ust. 4 pkt 4 i 5 w związku z art. 9c ust. 3 pkt 6 ustawy Prawo energetyczne.

Zmiany wskazane w pkt K.3. Przedmiotu zmian w zakresie wprowadzenia nowego pkt 11.9 IRiESP - Korzystanie, w którym określono zasady monitorowania poprawności planów pracy oraz dotrzymania dyscypliny ruchowej przez MWE i MEE

- wynikają: (1) z konieczności sprawdzania jakości otrzymywanych planów pracy MWE i MEE, ze względu na ich wpływ na opracowywane przez OSP plany pracy KSE oraz na decyzje OSP w zakresie wydawania poleceń redysponowania; (2) z konieczności sprawdzania realizacji przez MWE i MEE poleceń ruchowych, w tym poleceń redysponowania, w celu możliwości przewidzenia rzeczywistego wpływu realizacji tych poleceń na pracę KSE.

Zmiany wskazane w pkt K.4. Przedmiotu zmian w zakresie wprowadzenia nowego pkt 5.7.5. IRiESP - Korzystanie, w którym określono charakterystykę i funkcjonalności portalu PSDI i portalu WOZE

- wynikają z potrzeby przedstawienia operacjonalizacji sposobu realizacji obowiązków dotyczących przekazywania niezbędnych danych i informacji, o których mowa w IRiESP i TCM - zakres wymienianych danych.

Zmiany wskazane w pkt K.5. Przedmiotu zmian w zakresie wprowadzania przerw i ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej

- wynikają z art. 11d. ust. 1 pkt 1 i pkt 3 ustawy Prawo energetyczne.

Zmiany wskazane w pkt K.6. Przedmiotu zmian w zakresie wynikającym z obowiązku wystawiania faktur sprzedaży oraz odbierania faktur zakupu poprzez Krajowy System e-Faktur (KSeF)

- wynikają z faktu, iż z dniem 1 lutego 2026 r. przedsiębiorcy będą podlegać obowiązkowi wystawiania faktur sprzedaży oraz odbierania faktur zakupu poprzez Krajowy System e-Faktur (KSeF), którego uruchomienie jest częścią reformy podatkowej wprowadzonej przez nowelizację ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz.U. z 2025 poz. 775, z późn. zm.) oraz rozporządzenia wykonawczego do tej ustawy. W związku z faktem, iż system ten stanie się obligatoryjny od dnia 1 lutego 2026 r. dla przedsiębiorców, których wartość sprzedaży w 2025 r. podatkowym przekroczyła kwotę 200 mln zł, a od dnia 1 kwietnia 2026 r. dla wszystkich pozostałych przedsiębiorców, OSP dostosowuje postanowienia IRiESP do nowych regulacji.

Zmiany wskazane w pkt K.7. Przedmiotu zmian w zakresie zmian o charakterze porządkowym

- wynikają z dokonanych przez OSP autokorekt o charakterze porządkowym.

IRiESP - Bilansowanie

Zmiany wskazane w pkt B.1. Przedmiotu zmian w zakresie usług systemowych niedotyczących częstotliwości i usług elastyczności, w odniesieniu do:

1. zasad koordynacji korzystania przez OSD z usług systemowych niedotyczących częstotliwości ograniczone do usług regulacji napięcia oraz z usług elastyczności mających wpływ na pracę sieci przesyłowej lub koordynowanej sieci 110 kV;
2. zasad zarządzania przez OSD ograniczeniami sieciowymi w sieci niestanowiącej sieci zamkniętej i przekazywania danych dot. usług elastyczności, w zakresie działań mających wpływ na pracę sieci przesyłowej lub koordynowanej sieci 110 kV;

- wynikają z art. 9g ust. 4a pkt 4 w związku z art. 9c ust. 3 pkt 12 ustawy Prawo energetyczne.

Zmiany wskazane w pkt B.2. Przedmiotu zmian w zakresie wynikającym z obowiązku wystawiania faktur sprzedaży oraz odbierania faktur zakupu poprzez Krajowy System e-Faktur (KSeF)

- wyjaśnienie analogiczne jak do zmiany wskazanej w pkt K.5. Przedmiotu zmian.

Zmiany wskazane w pkt B.3. Przedmiotu zmian w zakresie zmiany katalogu usług systemowych

- wynikają z dokonanych przez OSP zmian treści pkt 10.5. IRiESP – Korzystanie.

WYJAŚNIENIE KONTEKSTOWE W ZAKRESIE WPROWADZANYCH ZMIAN

W KSE funkcjonuje obecnie już niemal 35 GW źródeł OZE, tj. ponad 24 GW w instalacjach fotowoltaicznych oraz ponad 11 GW w instalacjach farm wiatrowych. W perspektywie do roku 2030 moc zainstalowana źródeł OZE może wzrosnąć do 95 GW. Prognozowane dla roku 2030 zapotrzebowanie szczytowe na moc w KSE wynosi ok. 29 GW.

Ponad 90% mocy źródeł OZE jest przyłączonych do sieci dystrybucyjnej, na poziomach napięć od nN do WN. Rosnący poziom generacji w sieci dystrybucyjnej zmienia charakter pracy tej sieci z pasywnego, tzn. pobieranie mocy z sieci przesyłowej, na aktywny, tzn. wprowadzanie mocy z sieci dystrybucyjnej do sieci przesyłowej. Powyższe oznacza, że praca sieci dystrybucyjnej wpływa bezpośrednio na bezpieczeństwo pracy KSE, zarówno w wymiarze bilansowania podaży z popytem, jak i w wymiarze dopuszczalnych rozpliwów mocy czynnej oraz poziomów napięć w sieci. W szczególności praca sieci dystrybucyjnej ma podstawowe znaczenie dla bezpieczeństwa pracy sieci elektroenergetycznej w okresach dużej generacji źródeł OZE.

Rozwój operacyjnych środków zarządzania pracą KSE

Rozwój środków zarządzania pracą sieci dystrybucyjnej przez OSD ma kluczowe znaczenie dla efektywnej ekonomicznie i bezpiecznej technicznie integracji źródeł OZE w KSE. Priorytetowe znaczenie w tym zakresie ma obecnie:

1. wdrożenie planowania pracy sieci dystrybucyjnej przez OSD, analogicznego do planowania realizowanego przez OSP, polegającego na określaniu stanu sieci oraz planowaniu środków zapewniających jej bezpieczną pracę w ramach procesu rozpoczynającego się z co najmniej dobowym wyprzedzeniem;
2. zapewnienie obserwowalności wszystkich źródeł wytwórczych przyłączonych do sieci dystrybucyjnej;
3. zapewnienie sterowalności wszystkich źródeł wytwórczych typu A, B, C i D przyłączonych do sieci dystrybucyjnej, odpowiednio do wymogów prawnych odnośnie do zakresu i rodzaju sterowania, pozwalającej na oddziaływanie na poziom generacji tych źródeł w poszczególnych okresach rozliczania energii niezbilansowania na rynku bilansującym (OREB, obecnie równy 15 minut, a w przyszłości 5 minut), z realizacją sterowania na bieżąco (on-line).

Realizacja zadań określonych powyżej jest wymagana dla zapewnienia wystarczalności środków operacyjnych do zarządzania pracą sieci dystrybucyjnej oraz całego KSE w zakresie: (i) prognozowania i opomiarowania zasobów przyłączonych do KSE oraz (ii) sterowania pracą tych zasobów w celu bilansowania podaży z popytem oraz zarządzania ograniczeniami sieciowymi.

Wykonanie tych zadań przyczyni się także do rozwoju rynkowych metod zarządzania pracą KSE, w tym pracą sieci dystrybucyjnej, poprzez wsparcie (1) rozwoju i korzystania z usług elastyczności w sieci dystrybucyjnej oraz (2) udziału zasobów z sieci dystrybucyjnej w rynku bilansującym. Poprawi to również skuteczność oraz trafność interwencyjnych środków zarządzania pracą KSE w okresach, gdy będzie konieczne korzystanie z nich ze względu na niewystarczalność środków rynkowych. Wszystko to będzie wspierać efektywną ekonomicznie integrację źródeł OZE w KSE. Zadania te muszą być wykonywane w ścisłej współpracy między OSP i OSD, ze względu na potrzebę zharmonizowania oraz skoordynowania procesów zarządzania pracą KSE oraz sieci dystrybucyjnej.

Rozwój mechanizmów rynkowych zarządzania pracą KSE

W warunkach zliberalizowanego rynku energii elektrycznej, podstawowym środkiem umożliwiającym bilansowanie poboru energii elektrycznej z produkcją energii elektrycznej są mechanizmy rynkowe. Bilansowanie handlowe systemu jest więc zadaniem uczestników rynku, którzy poprzez transakcje kupna i sprzedaży energii elektrycznej zaspokajają swoje potrzeby energetyczne. Obserwowany w ostatnich latach rozwój rozproszonej generacji odnawialnej zależnej od warunków pogodowych oraz spodziewany w niedalekiej przyszłości rozwój małej i średniej skali magazynów energii elektrycznej, a także dalszy rozwój elastycznego popytu wymagają, aby dysponenci tych zasobów wspierali swoimi decyzjami planistycznymi proces bilansowania KSE. Skuteczność tych działań jest tym większa, im bardziej zasady rynkowe motywują użytkowników systemu do skrupulatnego planowania swoich potrzeb oraz dokonywania odpowiednich transakcji na rynku, by portfele zakupowo-sprzedażowe wszystkich podmiotów były zbilansowane.

Rynek energii elektrycznej funkcjonuje jednak według uproszczonych zasad, które nie uwzględniają wielu złożoności zjawisk fizycznych zachodzących w systemie elektroenergetycznym. Z tego powodu zapewnienie bezpieczeństwa pracy sieci elektroenergetycznej wymaga podejmowania przez operatorów systemu działań, które zapewnią wykonalność transakcji zawartych przez użytkowników systemu na hurtowym rynku energii elektrycznej. Działania takie określa się terminem zarządzania ograniczeniami sieciowymi. Dotychczas zarządzanie ograniczeniami sieciowymi było przede wszystkim domeną OSP, który za pomocą jednostek wytwórczych centralnie dysponowanych oraz korzystając z usługi generacji wymuszonej względami sieciowymi zapewniał bezpieczną pracę sieci zamkniętej, obejmującej sieć przesyłową 400 kV i 220 kV oraz koordynowaną sieć 110 kV. Obecnie, przy rosnącym udziale źródeł OZE przyłączonych do sieci dystrybucyjnej, ograniczenia sieciowe pojawiają się coraz częściej w sieci OSD, wymagając od OSD coraz bardziej aktywnego zarządzania przepływami mocy czynnej oraz napięciami w swojej sieci. Realizując te zadania, OSD muszą jednak uwzględnić fakt, iż ingerencja w pracę zasobów wytwórczych lub odbiorczych będzie skutkować niezbilansowaniem danego podmiotu i narażeniem go na ponoszenie związanych z tym kosztów. Powyższe oznacza, że zarządzanie ograniczeniami sieciowymi w sieciach dystrybucyjnych, które ma wpływ na pracę sieci zamkniętej realizowane przez OSD w ramach usług elastyczności musi być realizowane w sposób mający neutralny wpływ na bilans mocy KSE. W tym celu, OSD powinni zapewnić, że zniżenie punktu pracy danego zasobu będzie skompensowane z punktu widzenia bilansu mocy przez odpowiadające mu zawyżenie punktu pracy innego zasobu, analogicznie do schematu działania OSP w zakresie zarządzania ograniczeniami sieciowymi w sieci zamkniętej.

Redysponowanie nierynkowe źródeł OZE

OSP odpowiada w szczególności za bilansowanie KSE, czyli dostosowywanie wielkości produkcji energii elektrycznej do zużycia energii elektrycznej. System elektroenergetyczny musi być zbilansowany w każdej jednostce czasu. Jeżeli w danej chwili, produkcja energii elektrycznej jest za mała albo za duża w stosunku do jej zużycia, dochodzi do odchyłki częstotliwości w systemie oraz nieplanowych przepływów mocy na połączeniach transgranicznych. To z kolei może doprowadzić do niekontrolowanych wyłączeń elementów systemu i w konsekwencji do awarii skutkującej przerwami w dostawach energii elektrycznej. Dlatego planując pracę KSE na każdy kolejny dzień, OSP analizuje bilans mocy KSE oraz dostosowuje pracę MWE do zużycia energii elektrycznej tak, aby w każdej chwili zapewnione było bezpieczeństwo funkcjonowania sieci oraz systemu elektroenergetycznego jako całości.

Podstawowym środkiem wykorzystywanym w procesie planowania pracy i bilansowania KSE są zasoby dostępne na rynku bilansującym, czyli rynku administrowanym przez OSP i służącym do równoważenia podaży i popytu na energię elektryczną. Obecnie tymi zasobami są przede wszystkim jednostki wytwórcze centralnie dysponowane (JWCD), które są źródłami dyspozycyjnymi i sterowanymi przez OSP. W praktyce JWCD to źródła wytwórcze konwencjonalne, o dużych mocach zainstalowanych, zlokalizowane w elektrowniach systemowych. OSP dysponuje nimi w całym zakresie potencjału wytwarzania energii elektrycznej. JWCD są także istotnym zasobem stabilizującym pracę KSE, zapewniającym dotrzymywanie parametrów techniczno-ruchowych, takich jak zdolność do regulacji napięć oraz do samoregulacji systemu poprzez utrzymywanie i aktywowanie rezerwy pierwotnej, wtórnej, dostarczanie inercji itd. Bezpieczna i stabilna praca każdego systemu elektroenergetycznego wymaga obecnie pracy sterowalnych i dyspozycyjnych MWE w elektrowniach systemowych. Oprócz JWCD w systemie pracują także MWE, które nie są centralnie dysponowane (nJWCD). Znaczna część z nich to jednostki wytwarzające energię elektryczną w skojarzeniu z produkcją ciepła. Z reguły są to elektrociepłownie oraz elektrownie przemysłowe, które oprócz energii elektrycznej wytwarzają także ciepło technologiczne na potrzeby sieci ciepłowniczych w miastach lub zakładach przemysłowych. Praca tych jednostek jest więc podyktowana względami ciepłowniczymi, stąd z punktu widzenia bilansowania KSE są one co do zasady traktowane jako pracujące z wymuszonym poziomem generacji.

Przygotowując dobowe plany pracy KSE, OSP analizuje uwarunkowania pracy jednostek JWCD i nJWCD, a także prognozowaną wielkość generacji ze źródeł OZE, zapotrzebowanie odbiorców oraz saldo wymiany handlowej z zagranicą. W rezultacie takiej analizy, OSP identyfikuje w określonych przypadkach wystąpienie nadwyżki podaży energii elektrycznej w stosunku do zapotrzebowania odbiorców i deficyt, wymaganej zgodnie z postanowieniami IRiESP, ujemnej rezerwy mocy, tj. zdolności instalacji wytwórczych do zaniżenia produkcji energii elektrycznej. Zazwyczaj dzieje się tak w okresach wysokiego potencjału produkcji energii przez źródła OZE w związku ze sprzyjającymi warunkami pogodowymi, przy jednocześnie niskim zapotrzebowaniu. Ze względu na niższe zapotrzebowanie na moc w KSE w dni wolne od pracy, prawdopodobieństwo wystąpienia dużej nadpodaży energii elektrycznej występuje głównie w te dni.

OSP prowadząc ruch KSE nie może dopuścić do sytuacji, w której produkcja energii elektrycznej jest wyższa od krajowego zużycia. W związku z tym, gdy brak jest innych środków dla zbilansowania KSE, w szczególności środków rynkowych, OSP jest zmuszony wydać polecenie nierynkowej redukcji źródeł OZE. Redukcja nierynkowa stanowi przy tym interwencyjny środek zapewnienia bilansu mocy KSE i powinna być zastąpiona środkami rynkowymi, w tym przede wszystkim opartymi na aktywnym udziale źródeł OZE w rynku bilansującym, indywidualnie albo w ramach zasobu agregującego źródła OZE.

Reguły oraz kryteria doboru redysponowanych zasobów, określone w Karcie aktualizacji nr 2 w zakresie niezatwierdzonym zostały zaprojektowane na podstawie obowiązujących, krajowych i europejskich regulacji prawnych. Podstawowym kryterium redysponowania nierynkowego ze względu na równoważenie dostaw energii elektrycznej z zapotrzebowaniem na tę energię jest kryterium kosztowe. Biorąc pod uwagę oczekiwania uczestników rynku odnośnie do zasad doboru redysponowanych zasobów, w Karcie aktualizacji nr 2 w zakresie niezatwierdzonym został wprowadzony również element proporcjonalności w zakresie ich doboru do redysponowania nierynkowego. W przypadku MWE typu PV, FW i BG, element proporcjonalności będzie stanowił uzupełnienie kryterium kosztowego, tj. w przypadku gdy prognozowany koszt jednostkowy dla co najmniej dwóch redysponowanych zasobów będzie sobie równy to oba te zasoby będą dobierane jednocześnie. W przypadku MEE, element proporcjonalności będzie uzupełnieniem kryterium zmniejszenia liczby redysponowanych MEE, tj. w przypadku gdy moce zainstalowane co najmniej dwóch MEE będą sobie równe to oba te zasoby będą również dobierane jednocześnie.

Zmiany IRiESP wprowadzane Kartą aktualizacji nr 2 w zakresie niezatwierdzonym przyczynią się do zapewnienia większych technicznych możliwości zarówno w zakresie zdolności do wydawania poleceń redysponowania w celu równoważenia dostaw energii elektrycznej z zapotrzebowaniem na tę energię oraz zapewnienia bezpieczeństwa pracy sieci elektroenergetycznej, jak i planowania redysponowania nierynkowego oraz usprawnienia procesu rozliczania wykonanych poleceń redysponowania. Wydłużenie terminów na wejście w życie wybranych postanowień, w tym w szczególności w zakresie

kryterium kosztowego doboru zasobów do redysponowania nierynkowego, pozwoli na zapewnienie odpowiedniego czasu na dostosowanie systemów informatycznych, zarówno po stronie uczestników rynku jak i po stronie operatorów systemów elektroenergetycznych.

W zakresie rekompensaty finansowej za redysponowanie nierynkowe, o której mowa w art. 13 ust. 7 rozporządzenia 2019/943, w projektowanych zasadach przyjęto następujące rozwiązanie:

1. rekompensata jest ustalana jako wartość utraconego przychodu z systemu wsparcia, którego podmiot nie może uzyskać ze względu na niewyprodukowanie określonej ilości energii elektrycznej w wyniku wykonania polecenia redysponowania w odniesieniu do jego zasobów (dla podmiotów, które z systemów wsparcia korzystają);
2. skutek utraconych przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej znoszony jest poprzez uznanie, że redysponowany wolumen energii uznaje się jako wprowadzony do sieci w przypadku ograniczenia wprowadzania mocy czynnej lub uznaje się jako niewprowadzony do sieci w przypadku zwiększenia wprowadzania mocy czynnej i dokonuje się jego rozliczenia poprzez uwzględnienie wolumenu redysponowanej energii w odniesieniu do zasobu podlegającego redysponowaniu nierynkowemu przy wyznaczaniu niezbilansowania POB w ramach bilansowania handlowego, w rozumieniu TCM - warunki dotyczące bilansowania. Tak ustalone niezbilansowanie jest uwzględniane w rozliczeniach POB tej instalacji OZE oraz MEE na rynku bilansującym.

Przyjęcie powyższego rozwiązania wynika z regulacji dotyczących funkcjonowania krajowego rynku energii elektrycznej, w tym zasad funkcjonowania rynku bilansującego określonych w TCM - warunki dotyczące bilansowania z uwzględnieniem § 29 rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 22 marca 2023 r. w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu elektroenergetycznego. Zgodnie z tymi regulacjami umowy sprzedaży energii elektrycznej (USE) są przyjmowane do realizacji na rynku bilansującym. W przypadku niewyprodukowania energii elektrycznej w ilości odpowiadającej USE, w szczególności na skutek redysponowania nierynkowego, brakująca ilość energii elektrycznej w stosunku do zobowiązania wynikającego z USE, tj. różnica pomiędzy wolumenem określonym w USE i rzeczywistym, zmierzonym wolumenem energii wprowadzonej do sieci (ER), jest rozliczona na rynku bilansującym na podstawie ceny energii niezbilansowania obowiązującej na rynku bilansującym (CEN). W związku z tym, gdy dla potrzeb rozliczenia niezbilansowania redysponowanego zasobu zostanie skorygowana wartość niezbilansowania o wolumen redysponowania nierynkowego tego zasobu, co jest równoważne dostarczeniu energii elektrycznej w redysponowanej ilości przez OSP, to nie powstaje dodatkowy koszt zakupu energii z rynku bilansującego i jej rozliczenia na tym rynku. Tym samym z punktu widzenia podmiotu kupującego tę energię od redysponowanego zasobu oraz POB odpowiedzialnego za bilansowanie handlowe tego zasobu, nie powstaje utracony przychód ze sprzedaży energii elektrycznej, zaś po stronie podmiotu kupującego oraz POB nie powstaje dodatkowy koszt zakupu energii na rynku bilansującym.

Wdrożenie powyższego rozwiązania wymaga wdrożenia mechanizmu korekt niezbilansowania POB dla redysponowanych instalacji OZE oraz MEE przez OSD i OSP o wielkość równą energii redysponowania dokonanego na poszczególnych zasobach, co zostanie uwzględnione poprzez wprowadzenie odpowiednich zmian w TCM - warunki dotyczące bilansowania.

Przedmiotowa karta aktualizacji IRiESP w części dotyczącej redysponowania nierynkowego zapewni dookreślenie otoczenia prawnego dla procesu realizowania oraz rozliczania redysponowania nierynkowego.

PLANOWANY TERMIN WEJŚCIA W ŻYCIE ZMIAN

Zmiany IRiESP wprowadzane Kartą aktualizacji nr 2 w zakresie niezatwierdzonym wejdą w życie w terminie określonym przez Prezesa URE w decyzji zatwierdzającej te zmiany, przy czym OSP we wniosku do Prezesa URE wskazał gotowość wdrożenia tych zmian od 1. dnia miesiąca kalendarzowego następującego po miesiącu, w którym zostanie opublikowana w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Regulacji Energetyki decyzja Prezesa URE zatwierdzającej te zmiany.

Jednocześnie z postanowień Karty aktualizacji nr 2 w zakresie niezatwierdzonym wynikają inne terminy obowiązywania części punktów wprowadzanych do IRiESP tą Kartą aktualizacji, tj.:

1. pkt **11.4.2.** (z wyłączeniem pkt **11.4.2.6.**), pkt **11.4.4.1.**, pkt **11.4.7.** oraz pkt **11.4.10.** IRiESP - Korzystanie - będą obowiązywać od dnia **1 stycznia 2027 r.**;
2. pkt **11.4.2.6.**, pkt **11.4.3.**, pkt **11.4.4.** (z wyłączeniem pkt **11.4.4.1.**), pkt **11.4.5.**, pkt **11.4.6.**, pkt **11.4.8.**, pkt **11.4.9.**, pkt **11.4.11.** i pkt **11.4.12.** IRiESP - Korzystanie - będą obowiązywać od dnia **1 stycznia 2028 r.**;
3. **Załącznik nr K2** - „Zasady obliczania i warunki wypłaty rekompensaty finansowej, o której mowa w art. 13 ust. 7 rozporządzenia 2019/943” - będzie obowiązywać od dnia **1 stycznia 2028 r.**,
4. pkt **1.9.10.** (3) IRiESP - Bilansowanie - będzie obowiązywać:
 - (1) dla MWE typu C i D oraz MEE o mocy 10 MW i większej:
 - od **1 stycznia 2027 r.** w odniesieniu do zaprzestania oraz rozpoczęcia wprowadzania mocy czynnej do sieci albo poboru mocy czynnej z sieci,
 - od **1 stycznia 2028 r.** w pozostałym zakresie,
 - (2) dla MWE typu B oraz MEE, których moc mieści się w przedziale od 200 kW do mniej niż 10 MW:
 - od **1 czerwca 2027 r.** w odniesieniu do zaprzestania oraz rozpoczęcia wprowadzania mocy czynnej do sieci albo poboru mocy czynnej z sieci,
 - od **1 czerwca 2028 r.** w pozostałym zakresie;
5. pkt **10.5.** IRiESP - Korzystanie - będzie obowiązywać od dnia **1 czerwca 2028 r.**

Data wejścia w życie zmian IRiESP określonych w pkt 1., została określona na dzień **1 stycznia 2027 r.** ze względu na potrzebę wcześniejszego rozpoczęcia stosowania części postanowień dotyczących redysponowania nierynkowego w zakresie:

- zasad dotyczących wydawania i wykonywania poleceń redysponowania, w szczególności w zakresie czasów ich realizacji;
- zasad dotyczących wykorzystywania planów pracy przekazywanych przez podmioty posiadające redysponowane zasoby, w tym również w przypadkach nieprzekazania takiego planu pracy;
- zakresu oraz trybu przekazywania przez OSD danych niezbędnych OSP do planowania, wydawania i rozliczania poleceń redysponowania oraz na potrzeby przygotowywania algorytmów i narzędzi do redysponowania nierynkowego z uwzględnieniem rankingu kosztowego;
- zakresu obowiązków podmiotów posiadających redysponowane zasoby, w szczególności w przypadku niewykonania albo nienależytego wykonania polecenia redysponowania.

Powyższe wcześniejsze rozpoczęcie stosowania części postanowień dotyczących redysponowania nierynkowego w zakresie jak powyżej przyczyni się do:

- bardziej optymalnego: (i) bilansowania KSE, (ii) wydawania poleceń redysponowania oraz (iii) zwiększenia bezpieczeństwa urządzeń po stronie redysponowanych podmiotów;

- umożliwienia rozpoczęcia prac nad algorytmami oraz narzędziami służącymi do redysponowania nierynkowego z uwzględnieniem rankingu kosztowego; oraz
- poprawy dotrzymywania dyscypliny ruchowej przez redysponowane zasoby.

Data wejścia w życie zmian IRiESP określonych w pkt 2 i 3, tj. postanowień dotyczących redysponowania nierynkowego, została określona na dzień **1 stycznia 2028 r.**, ze względu na potrzebę odroczenia wejścia w życie tych zmian, co wynika z konieczności zagwarantowania odpowiedniego czasu na opracowanie i wdrożenie dedykowanych algorytmów oraz narzędzi informatycznych niezbędnych do obsługi mechanizmu redysponowania nierynkowego w zakresie doboru MWE oraz MEE, w szczególności w kwestii uwzględnienia kryterium kosztowego.

Daty wejścia w życie zmian IRiESP określonych w pkt 4.i5., tj. postanowień dotyczących zdefiniowania przez OSD w IRiESD znormalizowanych produktów elastyczności w odniesieniu do MWE typu B, C lub D oraz MEE o mocy równej 200 kW i większej oraz koordynacji przez OSP zarządzania przez OSD ograniczeniami sieciowymi, które ma wpływ na pracę sieci zamkniętej, zostały zróżnicowane, jak wskazano w tych punktach, ze względu na czas niezbędny dla OSD do opracowania tych produktów oraz wdrożenia zasad koordynacji działań z OSP.